

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle maa-aines- ja ympäristölupapäätöstä (VIRLTK 9.5.2023 § 29) koskevista valituksista, NCC Industry Oy (Paarenkallio) - 687/2023

VIRLTK 22.08.2023 § 39
211/11.01.00/2021

Asia

Vaasan hallinto-oikeus pyytää Lempäälän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa maa-aines- ja ympäristölupapäätöstä (VIRLTK 9.5.2023 § 29) koskevista valituksista 31.8.2023 mennessä.

Maa-aines- ja ympäristölupapäätös

Viranomaislautakunta myönsi kokouksessaan 9.5.2023 § 29 NCC Industry Oy:lle maa-aines- ja ympäristöluvan (antopäivä 17.5.2023) kalliokiviaineksen ottamiseen, kallion ja ylijäämälouheen louhintaan ja murskaukseen sekä pilaantumattomien maa-ainesten vastaanottamiseen ja läjitykseen (maankaatopaikkatoiminta). Toiminta sijaitsee kiinteistöillä ”Pasi II” 418-403-5-15 ja ”Pohjala” 418-417-10-23.

Maa-aines- ja ympäristölupapäätöstä koskevat valitukset ja niiden perusteet

Nurmen Kyläyhdistys Ry

Nurmen Kyläyhdistys Ry edellyttää NCC Industry Oy:n sekä nykyisten kiviainesottoalueiden yhteisvaikutusten selvittämisestä, YVA-arviointia. Valituksessa toimintaa vastustetaan seuraavin perustein:

Merkittävä liikenteellinen haitta.

Haitta kohdistuu erityisesti Pirkkalantiehen ja Paarentiehen. Pirkkanlantiellä on kevyenliikenteen väylä Kuokkalasta Vanhan Rantatien risteykseen. Siitä eteenpäin Säijään tie on kevyelle liikenteelle erityisen vaarallinen ja pienille koululaisille on järjestetty koulukyyti. Raskas(kin) liikenne kulkee alueella valitettavasti vaarallisilla tilannenopeuksilla. Kokemuksen mukaan koulun kohdalla olevaa 40km/h nopeusrajoitusta ei aina noudateta. Paarentien alue on aktiivisessa kevyen liikenteen käytössä - jalankulkijoita ja pyöräilijöitä. Tie on kapea ja kohtaamiset vaarallisia. Liikennehaitta koskee kolmea alakouluja Pirkkalantien varrella. Liikenteellistä rasitusta tulee arvioida kokonaisuutena, muiden vastaava toimintaa harjoittavien alueiden kanssa.

Meluhaitta

Alue viettää etelään, jolloin toiminnasta syntyvä melu suuntautuu kohti kylää eli asutusta. Jo nykyinen Pitkäkallion alue (joka on pohjoisempänä) aiheuttaa meluhaittaa. Melua tulee tarkastella kokonaisuutena ottaen huomioon jo toiminnassa olevat Pitkäkallion alueen kivi- ja maa ainesten murskaukset ja käsittelyt.

Haitta virkistyskäytölle

Mahdolliset suojeltavat eläin- ja kasvityypit olisi kartoitettava. Alueella on tavattu suurpetoja, ainakin karhu viimeisen vuoden aikana. NCC:n hakema maa-ainesten ottolupa eli kalliokiviaineksen ottaminen ja ympäristölupa maankaatopaikkatoimintaan sijoittuvat luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle (Pirkanmaan liiton selvitys ”Pirkanmaan ekologinen verkosto” 5.12.2014). Samaa yli 800 hehtaarin ”Pirkkalaismetsää” ollaan kaluamassa pienemmäksi ensin Puskiaisten oikaisun, eteläisen kehätien ja myöhemmin Lempäälän metsiin vain muutaman kilometrin päähän Paarentiestä kaavaillun, valtavan järjestelyratapihahankkeen vuoksi. Edellä

mainittujen hankkeiden yhteisvaikutus ja yhdysreitit halkovat yhtenäisen metsän ydinalueet vaativimmille metsän eliölajeille sopimattomiksi. Paarentien seutu on suosittua lähivirkistysmetsää kylän asukkaille. Syksyisistä automääristä päätellen kymmenet tai sadat henkilöt nauttivat jokamiehenoikeuden suomista marjastus- ja sienestysmahdollisuuksista Paarentien alueella. Luvan tarkoittama alue on nurmelaisten helposti tavoitettavissa polkupyörällä Paarentien, Lintulammintien tai Saarikontien kautta (Pirkkalantie, Paarentie sivuhaaroineen, Hirsialhontie ja Saarikontie muodostavat n. 7 km helppokulkuisen ja turvallisen ympyrälenkin, jonka sisään lupa-alue jäisi. Reitit soveltuvat myös ratsastusreitiksi ja on suoraan maastopolkuja pitkin etelä-pohjoissuunnassa kuljettavissa sekä jalan että talvella hiihtäen tai lumikenkäillen. Maasto on luvan tarkoittamalla 10 ha alueella helppokulkuista, hyvin retkeilyyn soveltuvaa, vaihtelevaa metsämaastoa. Myös läheisen Nurmen ala-asteenoppilaiden luontoretkille maasto soveltuisi hyvin jatkossakin. Koiranulkoiluttajat, metsästyksen harrastajat ja koirien koulutusporukat ovat myös ympäri vuoden Paarentien maastojen vakiokävijöitä.

Haitta tai ristiriita tulevalle kaavoitukselle.

Nurmen alueen osayleiskaava on nyt suunnitteilla (kevät 2023). Asutus kylällä tulee edelleen kasvamaan tulevaisuudessa. Osayleiskaavasta ei ollut vielä tietoa siinä kohtaa, kun jätimme huomautuksen lupa-asian ollessa käsittelyssä kunnassa. Maakuntakaava on vanhentunut suhteessa tähän hetkeen, kylälle on uutta asutusta rakenteilla ja suunnitteilla. Tulevan osayleiskaavan myötä vielä kasvavassa määrin. Vastustamme toiminnan aloittamista ennen luvan lainvoimaisuutta. Alue on metsäinen ja aktiivisessa virkistyskäytössä. Mahdollinen aloittaminen aiheuttaa merkittävää haittaa, vaikka lupa myöhemmässä vaiheessa ei saisi lainvoimaa.

Vaatimukset:

1. Ensisijaisesti luvan hylkääminen kaikilta osin. Useita haittavaikutuksia, jotka kuvattu yllä.
2. Toissijaisesti: YVA-arvioinnin suorittamista yhteisvaikutteisesti nykyisten kahden toiminnassa olevan kiviainesluvan kanssa. Hakemuksessa esitetty noin 10 vuotta vanhojen luontoarvojen arviointi on vanhentunut. 1.6.2023 voimaan tuli uusi luonnonsuojelulaki. Varovaisuusperiaatteen mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan, vaikka tieteellistä varmuutta kielteisistä luontovaikutuksista ei vielä olisi.
3. Toissijaisesti: Toiminnan rajoittamista viranomaislautakunnan päätöksen mukaisesti korkeintaan 10 vuoden ajaksi, lisäksi maakaatopaikka toiminta tulee kieltää (erityisesti liikenteellinen haitta).

Paaren yksityistien tiehoitokunta

Paaren yksityistien tiehoitokunta vaatii valituksessaan, että hallinto-oikeus muuttaa edellä mainittua päätöstä seuraavilta osilta:

1. Määräaikainen maa-aineslain 4 a 5:n ja ympäristönsuojelulain 47a 9:n mukainen yhteislupa on myönnettävä enintään 10 vuodeksi eli 17.5.2033 asti,
2. Määräaikainen ympäristönsuojelulain 27 5:n mukainen ympäristölupa maankaatopaikkatoiminnalle sekä pilaantumattomien maa-ainesten vastaanottoon on kumottava kokonaisuudessaan.
3. Päätöstä ei saa laittaa täytäntöön muutoksenhakuajana eli ennen kuin hallinto-oikeus on käsitellyt päätöksestä tehdyt valitukset.

Vaatimuksiaan Paaren yksityistien tiehoitokunta perustelee seuraavasti:

Kohta 1.

Maa-aineslailla (555/1981) säädetään kiven ottamista pois kuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. Maa-aineslain 4 5:n mukaan ainesten ottamiseen on saatava lupa. Maa-aineslain 10 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään 10 vuodeksi. Maa-aineslain 10 §:n 2 momentin mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laajuuteen ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi.

Lausunnossaan 20.6.2022 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty sellaista erityistä syytä, jotta lupa voitaisiin myöntää 20 vuodeksi.

Luvan myöntäminen 20 vuodeksi on poikkeus Lempäälässä Paaren yksityistien alueelle aiemmin myönnettyistä luvista. Lempäälän kunnanhallitus myönsi 19.10.1992 § 460 Reino Seppälälle maa-aineksen ottoluvan 10 vuodeksi Lempäälän kunnan Aimalan kylässä tilalle Niinivuori—Seppälä. Alue sijaitsee Paaren yksityistiehen kuuluvan luustopolun varrella. Lupa oli voimassa 22.11.2002 saakka. Edellä mainittu lupa velvoitteineen ja oikeuksineen siirrettiin Hämeen Kuljetus Oy:lle 11.3.1998. Lempäälän kunnan ympäristö- ja rakennus jaosto myönsi kokouksessaan 10.9.2003 5 133 Hämeen Kuljetus Oy:lle ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisen ympäristöluvan 1) kallion louhintaan ja 2) murskauslaitokselle samalle tilalle Niinivuori-Seppälä RN:o 6:18 Aimalan kylässä. Lupa myönnettiin 10 vuodeksi eli 18.9.2013 saakka. Maa-aineksen ottolupa myönnettiin hakijalle jaoston samassa kokouksessa. Lempäälän kunnan ympäristöjaosto myönsi kokouksessaan 27.8.2014 § 39 Hämeen Kuljetus Oy:lle maa-aineslain 4 5:n mukaisen luvan kalliokiviaineksen ottamiseen tilalle Niinivuori-Seppälä- (418-402-6-218). Lupa on voimassa 10 vuotta tämän lupapäätöksen antopäivästä. Tämä lupa päättyy siis ensi vuonna 2024.

Yhdenvertaisuudesta säädetyn lain (1325/2014) 5 5:n mukaan viranomaisen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja yhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Paaren yksityistien tiehoitokunnan mielestä Lempäälän kunta ei ole johdonmukainen eikä tasapuolinen hakijoita kohtaan myöntäessään maa-aineksen ottolupia samalla alueella. Maa-aineksen ottoluvan ehtoja ja muuttuneita olosuhteita sekä alueella että lainsäädännön osalta voidaan tarkastella useammin silloin, kun maa-aineksen ottolupa myönnetään vain 10 vuodeksi, kuten maa-aineslain 10 §:ssä säädetään.

Kohta 2.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 1 5:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Samoin lain tarkoituk-

sena on parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §: n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa (ympäristölupa). Saman pykälän 2 momentin 3) kohdan mukaan ympäristölupa on lisäksi oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 5:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Lausunnossaan 20.6.2022 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että alueelle ei tule varastoida vaarallisia- tai muita jätteitä, joiden vastaanottoon ei ole lupaa. Jätteet, joiden vastaanottamiseen toiminnanharjoittajalla ei ole lupaa, on toimitettava säännöllisesti pois alueelta palkkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä jättejakeita. Epävarmoissa tapauksissa pilaantuneisuustutkimukset on tehtävä ennen maamassojen siirtämistä alueelle. Alueelle ei saa ottaa vastaan maa-aineksia, joiden mukana alueelle pääsee vieraslajeja (lupiini, jättipalsami, jättiputki) ja toiminnassa tulee huolehtia siitä, että vieraslajit eivät pääse leviämään ympäristöön.

Paaren yksityistien tiehoitokunta ei usko, että alueelle muualta tuotavan maa-aineksen laatua ja sisältöä pystytään valvomaan millään tavalla Pirkanmaan ELY-keskuksen tai Lempäälän kunnan ympäristövalvonnan toimesta resurssipulan takia. Valvonta jää toiminnanharjoittajan oma-valvonnan varaan. Maankaatopaikkatoiminta sekä pilaantumattomien maa-ainesten vastaanotto ovat kokonaan uutta toimintaa, jota ei ollut Lempäälän kunnan ympäristöjaoston 19.05.2009 5 34 samalle paikalle Arto Laitiselle ja Juhani Pohjalalle myöntämässä ympäristöluvassa.

Tiehoitokunta toteaa lisäksi seuraavaa:

- Paarentie on aikanaan rakennettu kapeaksi metsäautotieksi
- Paarentien alkupään 1,5 kilometrin matkalle ei ole tehty raskaalle liikenteelle kunnollisia väistöpaikkoja
- Paarentiellä Juustopolun päässä on jo pitkään toiminut Hämeen Kuljetus Oy:n omistama kallion louhinta- ja murskausasema, josta murskattua kiviainesta ajetaan varsin säännöllisesti ajoneuvoyhdistelmillä Paarentien ja Pirkkalantien kautta käyttökohteille
- kapealla Paarentiellä on vuosien mittaan tapahtunut useita "läheltä piti" - tilanteita henkilöauton/ kevyen liikenteen ja raskaan kaluston kohtaamistilanteissa
- myös keväällä 2023 tiehoitokunta joutui kelirikon takia asettamaan Paarentielle 3 tonnin painorajoituksen, mikä esti erityisesti raskaat kuljetukset Paarentiellä
- maankaatopaikkatoiminta ja maa-aineksen tuominen muualta Paarentietä pitkin alueelle lisää raskasta liikennettä Paarentiellä, aiheuttaa kohtuutonta räsitusta ja lisää vaaratilanteita, kasvattaa onnettomuusriskiä sekä lisää tien kuormitusta

Kohta 3.

Kiinteistöt Pasi II (418-403-5-15) ja Pohjala (418-417-10-23) ovat yksityisessä omistuksessa. NCC Industry Oy on toimittanut lupahakemuksen liitteenä valtakirjat kiinteistöjen omistajilta luvan hakemiseksi. Kyseiset tilat, Pasi II ja Pohjala, ovat molemmat Paaren yksityistien tieosakkaita, joille on vahvistettu tieyksiköt vain metsäliikenteestä. Näille tiloille ei ole vahvistettu tieyksiköitä kiviaineksen kuljettamista varten. Yksitystielain (560/2018) mukaan yksityistie on tarkoitettu tieosakkaiden liikennettä varten. Tieosakkaat vastaavat tien ylläpidon kustannuksista ja ovat myös vastuussa tien turvallisuudesta. Muut kuin tieosakkaat tarvitsevat

yksityistielain 28 5:n mukaan luvan yksityistien käyttämiseen. Toiminnanharjoittaja NCC industry Oy ei ole ollut missään yhteydessä Paaren yksityistien tiehoitokuntaan neuvotellakseen uusista tieyksiköistä tai yleensä tien käytöstä kiviaineksen ajoon. Myöskään tilojen Pasi Ilja Pohjala omistajat eivät ole olleet yhteydessä tiehoitokuntaan uusista tieyksiköistä kiviaineksen ajoon. Yksityistien säännölliseen käyttämiseen muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tarvitaan yksityistielain 28 §:n mukainen tiekunnan kokouksen lupa. Tieoikeuden myöntämisestä on päätettävä nimenomaan tiekunnan kokouksessa. Yksityistielain 28 5:n 3 momentin mukaan luvanvaraisesta tien käytöstä on suoritettava korvauksena käyttömaksu, jollei muuta sovita.

Paaren yksityistien tiehoitokunnan 3.5.2022 tekemään muistutukseen luvanhakija NCC Industry Oy lausui seuraavaa:” Luvanhakija ei ota kantaa yleisen tien liikennöintiin taikka liikenneturvallisuuteen, koska se ei ole maa-aines- ja ympäristönsuojelulain piiriin kuuluva asiakokonaisuus. Hakija on samaa mieltä Paarentien yksityistien tiehoitokunnan kanssa, että lyhyin reitti on suositeltavin. Hakija ohjeistaa asiakkaita suosittelusta liikennereiteistä, mutta ei pysty kontrolloimaan liikennettä yleisillä tieosuuksilla. Luvanhakija vastaa oman toimintansa liikenteen edellyttämästä tien kunnossapidosta.” Lausunnon perusteella luvanhakija NCC industry Oy ei selvästi tunne yksityistielakia, vaan sekoittaa yleisen tien ja yksityistien. Tiehoitokunta muistutti nimenomaan Paaren yksityistien liikenneturvallisuudesta, ei yleisten teiden. Samoin hakija ei tiedosta, että yksityistien käyttö on luvanvaraista, ja että luvanvaraisesta tien käytöstä on suoritettava korvauksena käyttömaksu.

Lempäälän kunnan viranomaislautakunnan myöntämää päätöstä ei saa laittaa täytäntöön jo pelkästään siitä syystä, ettei luvanhakijalla ole olemassa oleva oikeutta Paaren yksityistien säännölliseen käyttöön. Kiviaineksen ajoa ei voida aloittaa ennen, kuin luvanhakija on neuvotellut tien käytöstä ja korvauksista tiehoitokunnan kanssa. Neuvottelun tulos on myös hyväksyttävä tiekunnan kokouksessa.

Ehdotus lausunnoksi

Viranomaislautakunta lausuu valituksissa esille nostettujen seikkojen osalta seuraavaa.

Ennen viranomaislautakunnan ratkaisua Pirkanmaan ELY-keskus on tehnyt päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa (7.10.2022) koskien NCC Industry Oy:n Paarenkallion maa-ainestentoa ja ylijäämämaiden vastaanottoa. Päätöksen mukaan hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Päätöksenteossa on otettu huomioon lähialueen muut kiviainesten ottoalueet ja niillä sijaitsevat toiminnot sekä toimintojen yhteisvaikutukset.

Merkittävä liikenteellinen haitta

Ottamistoiminnasta aiheutuva liikenteen lisääntyminen yleisellä tiellä tai liikenneturvallisuuden heikentyminen ei kuulu yhteisluvassa ratkaistaviin kysymyksiin. Mahdollista yksityisteiden käyttöä ja kunnossapitoa koskevat asiat ratkaistaan yksityistielaisissa säädetyssä järjestyksessä. Tämä todetaan myös Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksessä (26.2.2010, nro 10/0175/2), joka koski alueelle aiemmin myönnettyä maa-aineslupaa. Toiminnanharjoittajan on aina huolehdittava myös muista tarvittavista luvista ja ilmoituksista (esim. tienkäyttölupa, ilmoitus räjäytystöistä) ilman, että niitä tarvitsee maa-aines- ja lupapäätöksessä edellyttää.

Meluhaitta

Hakija on osana lupahakemusta toimittanut meluselvitykset (Promethor 24.6.2021 ja 19.8.2022), joiden mukaan melutaso ympäristön asuinrakennuksilla alittaa raja-arvot toiminnan kaikissa vaiheissa. Meluselvityksissä on tarkasteltu myös toiminnan ja lähiympäristön muiden vastaavien toimintojen yhteismelua. Yhteislupapäätös sisältää meluntorjuntaa ja melun mittaamista koskevat määräykset.

Haitta virkistyskäytölle

Jokamiehenoikeuksiin kuuluvat ulkoilu, marjastus ja sienestys eivät ole sellaista ympäristönsuojelulain tarkoittamaa virkistyskäyttöä, joka voitaisiin huomioida lupaharkinnassa. Virkistyskäyttö voidaan huomioida lupaharkinnassa, mikäli aluetta käytetään säännöllisesti virkistykseen. Aluetta tai sen lähiympäristöä koskevissa kaavoissa ole virkistyskäyttöä osoittavia kaavamerkintöjä. Birgitan polku sekä siihen liittyvät laavurakenteet sijaitsevat ottoalueen itäpuolella, lähimmillään noin 2,2 kilometrin etäisyydellä. Ulkoilureitti voidaan ottaa huomioon virkistysalueena vain kiinteiden rakenteiden osalta (laavu, nuotiopaikka). Oikeuskäytännössä on katsottu, että toiminta-alueen ohittavan ulkoilureitin osalta haitta on vain lyhytaikainen eikä toiminta siten voi aiheuttaa merkittävää haittaa ja virkistyskäyttömahdollisuuden vaarantumista. Lupahakemukseen liitetyn melumallinnuksen perusteella toiminnasta aiheutuva melu ei ulotu Birgitanpolulle tai laavurakenteille saakka.

Luvan hakija on toimittanut lupahakemuksen liitteeksi luontoselvityksen (FCG Oy, 15.12.2020), jonka perusteella alueella ei ole erityisiä luontoarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityisesti suojeltavia lajeja tai luontotyypppejä. Luontoselvitys ei ole valituksessa esitetyn mukaisesti 10 vuotta vanha. Myöskään Pirkanmaan ELY-keskuksen Y-vastuualueen antaman lausunnon mukaan alueella ei ole tiedossa ELY-keskuksen luontotietoa sisältävän paikkatietoaineiston perusteella havaintoja huomionarvoisista lajeista tai luontotyypeistä ottamisalueella. Valituksessa esille nostettu karhu ei ole Suomessa uhanalainen laji.

Valituksessa tuodaan esille maakuntakaavan valmisteluaineistona Pirkanmaan liiton selvitys "Pirkanmaan ekologinen verkosto" 5.12.2014. Selvityksen osalta todetaan, että ekologiset yhteydet ja niiden tarpeet ovat selvityksessä tunnistettu ja niiden lopullinen sijoittaminen tehdään maakuntakaavan yhteensovitusyössä muiden alueidenkäyttötarpeiden kanssa, jotka tullaan esittämään maakuntakaavassa. Maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen mukainen alue sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (tullut voimaan 8.6.2017) kiviaineshuollon kannalta tärkeälle alueelle (EOK). Alueen välitön lähiympäristö on ns. valkoista aluetta. Valkoinen alue ohjaa kuntakaavoitusta ja muuta maankäyttöä osoittamalla, ettei alueelle kohdistu maakunnallisia tai seudullisia tarpeita eikä niille lähtökohtaisesti tule myöskään kuntakaavoissa osoittaa maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävää alueiden käyttöä. Maakuntakaavassa on erikseen osoitettu ne maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (MK), jotka ovat ekosysteemipalvelujen kannalta merkittäviä.

Haitta tai ristiriita tulevalle kaavoitukselle.

Lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon vain voimassa olevat kaavat. Säijän osayleiskaavassa (tullut voimaan 11.8.2021) osoitettujen, maakuntakaavan mukaisten kiviaineshuollon kannalta tärkeiden alueiden (EO-k) ympärille on merkitty suojavyöhyke (sv-eo). Suojavyöhykettä koskevan kaavamerkinnän mukaan alueen käyttöä on häiriöalttiin toimintoihin kuten asumiseen on rajoitettava kiviainesten oton aiheuttamien häiriöiden vuoksi.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Osittainen aloittamislupa on katsottu perustelluksi myöntää 10,95 hehtaarin suuruiselle alueelle, sillä hakemuksessa esitetty ottoalue sekä ottotaso vastaavat alueelle jo aikaisemmin myönnettyä maa-ainelupaa. Alueelle on myös aikaisemmin myönnetty ympäristölupa kivilouhimon ja murskaamon toimintaan. Aiempi ympäristölupa on edelleen voimassa (myönnetty toistaiseksi voimassa olevana). Aluetta tai sen lähiympäristöä koskevissa olosuhteissa ei ole katsottu tapahtuneen aiempaan luvitukseen nähden sellaisia muutoksia, jotka estäisivät toiminnan aloittamisen ennen sen lainvoimaiseksi tuloa. Aiempaan lupakäsittelyyn ja päätökseen nähden alue osoitetaan kaavoissa vahvemmin nimenomaan kiviaineshuollon alueeksi.

Luvan voimassaolo

Maa-ainelain 10 §:n mukaan yhteislupa maa-ainesten ottamiseen, kallion louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen myönnetään 10 vuodeksi, ellei ole erityisiä syitä pidemmälle toiminta-ajalle. Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin aineiden ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Viranomaislautakunta katsoo, että koska alue on maakuntakaavassa ja osittain myös osayleiskaavassa osoitettu kalliokiviainesten ottoalueeksi, voidaan lupa myöntää maa-ainelain tarkoittamalla tavalla 20 vuodeksi. Myös esitetyn suunnitelman laatu (mm. vuosittainen keskimääräinen vuosituotanto) huomioon ottaen lupa on katsottu voitavan myöntää 20 vuodeksi. Alueelta kokonaisuudessaan otettavaksi esitetty kalliokiviaines määrä (330 000 m³) vastaa 20 vuoden aikana keskimäärin otettavaa kalliokiviaines määrää (16 500 m³).

Kaavatilanteesta johtuen Hämeen Kuljetus Oy:n ja NCC Industry Oy:n lupien voimassa oloaika on eri. Kun Hämeen Kuljetus Oy:lle on myönnetty maa-ainelupia, aluetta ei ole maakuntakaavassa tai yleiskaavoissa osoitettu kiviaineshuollon kannalta tärkeäksi alueeksi. Hämeen Kuljetus Oy ei ole myöskään hakenut lupia 10 vuotta pidemmäksi aikaa.

Maankaatopaikkatoiminta

Viranomaislautakunta katsoo, että toiminnan merkittävimmät haitalliset ympäristövaikutukset liittyvät kalliokiviaineksen ottamiseen sekä kallion louhintaan ja murskaukseen. Liikenteen osalta NCC Industry Oy on arvioinut, että alueelle tulee päivittäin noin 16 kpl kuljetuksia ja että esitetystä kuljetusten määrässä (16kpl/vrk) on otettu huomioon maankaatopaikkatoiminnasta aiheutuva liikenne. Aiemmassa samalle alueelle myönnettyssä ympäristöluvassa murskeen kuljetuksista arvioitiin aiheutuvan päivässä 3-50 raskaan liikenteen käyntiä. Maankaatopaikkatoiminnan ei katsota siten merkittävästi lisäävän liikennettä ja sen haittoja. Yleisesti kuljetuksissa pyritään toimimaan jo polttoainekustannusten vuoksi niin, että kuormia ei ajeta tyhjinä. Eli jos esim. alueelle tuodaan rakennustyömaalta ylijäämämaita, niin paluukuormana viedään yleensä valmista mursketta.

Viranomaislautakunta katsoo, että maankaatopaikkatoimintaa ei voida kieltää etukäteen sen perusteella, että toiminnanharjoittaja ei noudattaisi annettua lupapäätöstä tai, että valvontaa ei pystyttäisi suorittamaan asianmukaisesti.

Viranomaislautakunta viittaa lausuntonaan myös kokonaisuutena päätökseen ja sen perusteluihin.

Viranomaislautakunta esittää kohteliaimmin, valituksien hylkäämistä perusteettomana ja viranomaislautakunnan asiassa antaman päätöksen pitämistä voimassa.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 7 §:n mukaan viranomaislautakunta toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, p. 040 133 7257

Esittelijä	Ympäristöpäällikkö
Päätösehdotus	Viranomaislautakunta päättää antaa maa-aines- ja ympäristölupapäätöstä koskevista valituksista edellä selostusosassa kohdassa ”Ehdotus lausunnoksi” mukaisen lausunnon.
Päätös	Viranomaislautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	Vaasan hallinto-oikeus (vaasa.hao@oikeus.fi) Lausunnon toimittamisen yhteydessä ilmoitetaan asian diaarinumero 687/2023